

Petra Kulhánková: Marie Eleonora Windischgrätzová – život šlechtičny v první polovině 19. století. Diplomová práce. Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2005. 105 s. vč. textových a obr. příloh.

Posudek vedoucí diplomové práce

V poslední době se znásobila pozornost českých historiků věnovaná dějinám šlechty 19. století. Objevily se práce týkající se nejen jejího politického a ekonomického postavení, ale i jejího každodenního života, včetně života rodinného.

V návaznosti na tyto pokračující výzkumy se ve své diplomové práci zaměřila Petra Kulhánková osobnost Marie Eleonory z Windischgrätzu, rozené ze Schwarzenbergu, manželku politika a vojáka Alfreda Candida knížete Windischgrätze. Kněžna, která patřila rodem i sňatkem k nejvýznamnějším rakouským rodům, je známá především svou tragickou smrtí, nicméně, jak naznačuje předložená práce, za pozornost stojí i ona sama a její život, život manželky významného muže a matky sedmi dětí. Diplomátka sledovala životní role této urozené ženy, přiměřenou pozornost věnovala kněžninu sňatku (pečlivý rozbor svatební smlouvy a komparace tohoto dokumentu se svatební smlouvou kněžniny matky je toho dokladem) i jejímu úmrtí.

Je třeba říct, že heuristická základna, s níž P. Kulhánková pracovala, nebyla nijak široká (velká část kněžniny písemné pozůstalosti, uložené v Rodovém archivu Windischgrätzu v SOA Plzeň, případně v Rodového archivu schwarzenberské primogenitury v SOA Třeboň, se nedochovala), nicméně i tohoto torza se diplomatka snažila využít v maximální možné míře.

Práce má osvědčenou strukturu: kromě úvodu a závěru se skládá ze sedmi částí (životní styl urozené ženy ve společnosti 1. poloviny 19. století, rod Schwarzenbergů a Windischgrätzů, dětství, manželství, mateřství, kněžniny zájmy a aktivity, smrt, poslední vůle kněžny i jejího manžela, průběh kněžnina pohřbu), doplňuje ji překlad dětského deníku Marie Eleonory a (nepříliš kvalitní) obrazová příloha. Tato struktura sice nezabránila diplomantce v opakování některých dílčích skutečností a tvrzení, někdy i určitých módních stereotypů (platí to např. pro partie týkající se vzdělání urozených děvčátek, charity dospělých či „absence“ citového pouta mezi rodiči a dětmi do přelomu 18. a 19. století), nicméně její hlavní přínos spočívá ve vytvoření studie umožňující porovnání s už existujícími biografiemi urozených žen „dlouhého“ 19. století (jedná se především o představitelky rodu Schwarzenbergů, ale i Buquoyů, Schliků či Thun-Hohensteinů). Velmi cenný je objev a využití unikátního kněžnina dětského deníku, který si jako desetiletá psala při cestě podniknuté s rodiči a sourozenci. Škoda, že v konečné podobě práce chybí jeho edice, P. Kulhánková se tak zbavila možnosti představit styl, jímž pod dozorem dospělého psalo bilingvně vychované dítě. Tak sice doložila své umění překladu, nikoli svou dovednost editovat. Dodejme, že P. Kulhánková objevila i torzo deníku, jenž si kněžna vedla v dospělém věku; škoda, že nevěnovala více pozornosti formálnímu a obsahovému srovnání obou pramenů – jistě by bylo mimořádně zajímavé. Více interpretačních možností nabízel rovněž dochovaný účetní materiál, který diplomátce umožnil přisoudit kněžně, vnímané jen jako jedna z obětí roku 1848, konkrétní tvář. Interpretační stránka je obecně hlavní slabinou jinak objevené diplomové práce.

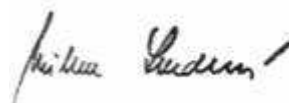
Po formální stránce, která nese stopy závěrečného chvatu (odtud i drobné faktografické „úlety“: autorka se skutečně domnívá, že německý Eleonořin deník je psán „úhlednou humanistickou kurzívou“?), působí rušivé zbytečné citace z použité literatury (na s.

43 dokonce i z elektronického dokumentu), slohová kliše („spatřit světlo světa“, „naše šlechta“), uvádění příjmení bez křestních jmen i v případech, kde bylo možné je dohledat (např. jména lékařů).

Diplomantka se bohužel nevyvarovala ani pravopisných chyb (potíže jí činí hlavně tvary přivlastňovacích zájmen, ale i interpunkce a dokonce shoda přísudku s podmětem).

Přes uvedené výhrady se jedná o práci přínosnou, zajímavou a dobře zpracovanou. Doporučuji ji k obhajobě a hodnotím známkou **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích, 24. ledna 2006

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc.